

Sygn. akt III AUa 271/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2013 r. w Szczecinie

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 1008/12

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek

Sygn. akt III AUa 271/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 30.07.2012 r. skierowaną do S. S. ustalił, że ubezpieczonej od dnia 15.02.2012 r. przysługuje renta rodzinna po renciście J. S., którego śmierć nie pozostaje w związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni w czasie odbywania zastępczej służby wojskowej.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że mąż J. S. uległ wypadkowi w czasie pobytu w wojsku (powołując się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 08.05.2006 r.)

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 6 lutego 2013 r. oddalił odwołanie. Sąd ten ustalił, iż J. S. w czasie odbywania zastępczej służby wojskowej w okresie od 02.10.1958 r. do 01.09.1959 r. był przymusowo zatrudniony w kopalni. Na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23.07.2003 r. był uprawniony do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z przymusową pracą w kopalni. W toku postępowania sądowego w sprawie IV U 1866/02 w drodze dowodu z opinii biegłych z zakresu medycyny, w tym psychiatry, ustalono, że w roku 1958 ubezpieczony doznał złamania kości skroniowej lewej z następowym słuczeniem mózgu i wtórnym zespołem psychoorganicznym oraz, że stan zdrowia psychicznego w/w jest ściśle związany z przebyłym urazem i powoduje trwałą częściową niezdolność do pracy w związku z zastępczą służbą wojskową. J. S. zmarł dnia 15.02.2012 r.. Dnia 05.03.2012 r. ubezpieczona S. S. wniosła o przyznanie renty rodzinnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z 15.03.2012 r. przyznał ubezpieczonej S. S. prawo do renty rodzinnej po J. S. uprawnionym do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni, którego śmierć nie pozostaje w związku z przymusowym zatrudnieniem. W decyzji ustalono, że podstawę wymiaru renty rodzinnej stanowi kwota podstawy wymiaru renty jaka przysługiwałaby zmarłemu na dzień 01.02.2012 r. – to jest 2164,48 zł. Renta przysuguje w wysokości 60% podstawy wymiaru po podwyższeniu o kwotę waloryzacji. Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji nie zgadzając się z wysokością przyznanej renty. Organ rentowy wszczął postępowanie mające na celu ustalenie, czy śmierć J. S. miała związek z przymusowym zatrudnieniem w kopalni. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 17.05.2012r. ustalił na podstawie dokumentacji medycznej J. S., w tym karty zgonu, że J. S. zmarł w dniu 15.02.2012 r. z powodu niewydolności układu krążenia z mechanizmu nawracającego migotania komór – schorzenia nie mającego związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni w czasie służby wojskowej. Komisja lekarska ZUS, rozpatrując sprzeciw ubezpieczonej od orzeczenia lekarza orzecznika, orzeczeniem z dnia 16.07.2012r. nie stwierdziła związku śmierci J. S. z przymusowym zatrudnieniem. Przyczyną zgonu J. S. w dniu 15.02.2012 r. była niewydolność krążenia z wtórnymi zaburzeniami rytmu serca pod postacią migotania komór i schorzenia te nie mają związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni węgla w czasie pełnienia zastępczej służby wojskowej a na ich powstanie miały wpływ czynniki genetyczne i środowiskowe.

Sąd Okręgowy uznał iż faktem bezspornym było uprawnienie J. S. do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z pracą przymusową w kopalni w czasie odbywania zastępczej służby wojskowej. Równie bezspornym jest wynikające z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin uprawnienie S. S. do nabycia renty rodzinnej po zmarłym mężu. Kwestią wymagającą rozważenia było wyłącznie ustalenie czy śmierć J. S. miała związek z jego przymusowym zatrudnieniem. Od tego faktu bowiem zależne było ustalenie wysokości renty rodzinnej (60 % bądź 70% podstawy wymiaru renty). W tym celu Sąd Okręgowy powołał biegłych lekarzy specjalistów celem sporządzenia opinii sądowo lekarskiej. We wnioskach opinii biegli stwierdzili, że przyczyną zgonu J. S. była niewydolność krążenia z wtórnymi zaburzeniami rytmu serca pod postacią migotania komór i schorzenia te nie mają związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni węgla w czasie pełnienia zastępczej służby wojskowej, od 02.10.1958 r. do 01.09.1959 r. ponieważ ujawniły się w dużej odległości czasowej od służby wojskowej a na ich powstanie mają wpływ czynniki genetyczne i środowiskowe. Biegli wyjaśnili, że z załączonej dokumentacji medycznej wynika, iż J. S. w 1998 r. leczony był z powodu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, choroby niedokrwiennej serca, napadowego migotania przedsionków, miażdżycy zarostowej tętnic kończyn dolnych. Z powodu zespołu brady-tachy zakwalifikowany do implantacji rozrusznika, od kilkunastu lat leczony z powodu niewydolności krążenia i polimialgi reumatycznej. Zgon nastąpił 15.02.2012 r. o godz. 21.20 w następstwie przewlekłej niewydolności krążenia z następowym migotaniem komór i zatrzymaniem krążenia. Pracował przez 33 lata w PGR. Od 1983 r. rencista z powodu zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa. W następnych latach stwierdzono między innymi zmiany naczyniowe sercowe i mózgowy udarem mózgowym. Z karty informacyjnej z pobytu w Oddziale Centrum (...) z Pododdziałem (...), gdzie przebywał w dniu 15.02.2012r. i gdzie nastąpił zgon wynika, że:

1. przyczyna wyjściowa zgonu – niewydolność krążenia.

2. przyczyna wtórna – nawracające groźne zaburzenia rytmu.

3. przyczyna bezpośrednia- migotanie komór.

Biegli wskazali, że zgon nie nastąpił z powodów psychiatrycznych i nie miał związku z przymusowym zatrudnieniem w kopalni węgla w czasie służby wojskowej w 1958-1959r.

W dniu 18 marca 2013 roku do Sądu Apelacyjnego wpłynęła apelacja ubezpieczonej od powyższego wyroku, w której skarżąca zarzuciła:

1. obrazę prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 kpc polegającego na błędnej ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i nie rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności nie uwzględnieniu opinii biegłych lekarzy specjalistów z dnia 8 kwietnia 2003 r. sporządzonej w sprawie V U 1866/02 z której wynika, iż w trakcie pełnienia służby wojskowej przez męża ubezpieczonej uległ on wypadkowi, czego konsekwencją była częściowa niezdolność do pracy w sytuacji gdy uwzględniając powyższą opinię można jednoznacznie stwierdzić, iż konsekwencją pełnienia służby w kopalni, a co za tym idzie nabycia szeregu schorzeń była śmierć J. S.,

2. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającą na uwzględnieniu w całości opinii biegłych specjalistów z dnia 26 listopada 2012 r., która została sporządzona na podstawie załączonych do przedmiotowej sprawy dokumentów, w sytuacji gdy na pełne zaaprobowanie zasługiwała opinia z dnia 8 kwietnia 2003 r., sporządzona na potrzeby sprawy V U 1866/12 w trakcie wydawania której biegli lekarze specjaliści dokonali bezpośredniego badania J. S., a co za tym idzie wydana przez nich opinia winna mieć całkowite odzwierciedlenie w wydanym przez Sąd I instancji orzeczeniu,

3. obrazę prawa materialnego w postaci art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2010 r.. Nr 101 poz. 648 – t. j.) poprzez jego błędną wykładnię i ustalenie, iż ubezpieczonej przysługuje renta rodzinna w wysokości 60% podstawy wymiaru, gdy prawidłowa wykładnia w/w przepisu winna prowadzić do przyznania uprawnionej renty rodzinnej w wysokości 70% postawy wymiaru w razie śmierci w związku ze służbą wojskową.

W związku z powyższym skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie jej renty rodzinnej po zmarłym mężu J. S. w wysokości 70% podstawy wymiaru wraz z należnym wyrównaniem od dnia 15 lutego 2012 r., względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd apelacyjny w pełni podzielił i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, jak również rozważania prawne będące podstawą oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uargumentowanymi motywami zapadłego orzeczenia.

Wbrew twierdzeniu skarżącej nie doszło do naruszenia art. 233 § 1 kpc polegającego na nieuwzględnieniu opinii biegłych lekarzy specjalistów z dnia 8 kwietnia 2003 r. sporządzonej w sprawie V U 1866/02. Sąd okręgowy rozpoznający sprawę dokonał prawidłowej oceny tego dowodu i w dużej mierze na jego podstawie dokonał ustalenia stanu zdrowia J. S. i przebytych przezeń chorób. Jak wynika z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w żaden sposób nie podważa wiarygodności przedmiotowej opinii. Przeciwnie, wnioski w niej zawarte uznaje za bezsporne.

Nie sposób jednak uznać, zgodnie z intencją ubezpieczonej, iż schorzenia będące podstawą orzeczenia o częściowej niezdolności do pracy są tożsame z przyczynami zgonu J. S.. Podkreślenia wymaga, iż opinia sporządzona w sprawie V U 1866/02 odnosi się wyłącznie do stanu psychicznego zmarłego i zmian w obszarze jego mózgu. Te właśnie zwyrodnienia były przesłanką uznania niezdolności do pracy. Z kolei opinia wydana w dniu 26.11.2013 r.,

oparta na najpóźniejszej dokumentacji medycznej J. S. wykazuje jednoznacznie, że przyczyną zgonu były problemy kardiologiczne. Wynika stąd, że problemy zdrowotne J. S. będące następstwem wypadku były poważne i skutkowały niemożnością wykonywania pracy, jednakże nie stanowiły zagrożenia dla życia. Zgon był spowodowany chorobą układu krążenia występującą równolegle, lecz mającą inne źródło aniżeli wypadek, który wydarzył się ponad 50 lat wcześniej.

Przyznanie racji ubezpieczonej w kwestii nieprawidłowej oceny omawianego dowodu jest niemożliwe także z tej przyczyny, że nie można przesądzać o przyczynach zgonu tylko na podstawie badania przeprowadzonego około 10 lat przed jego nastąpieniem w sytuacji, gdy do dyspozycji Sądu pozostają dużo bardziej aktualne informacje o stanie zdrowia zmarłego.

Równie nietrafnym jest zarzut przekroczenia granicy swobodnej oceny dowodów i stwierdzenie, że większą wartość dowodzenia ma opinia sporządzona przy bezpośrednim badaniu J. S., niż ta powstała na podstawie dokumentacji medycznej. Oczywiście jest, że kontakt z badanym, możliwość przeprowadzenia wywiadu i badań ma wysoką wartość diagnostyczną. Zauważyć jednak należy, że biegłym lekarzom sądowym w obu przypadkach postanowiono odmienne pytania, na które mieli odpowiedzieć. Opinia z 26.11.2012 r. dotyczyła stwierdzenia okoliczności wyłączających możliwość podejmowania przez J. S. pracy zawodowej (stopnia niezdolności do pracy). Nie wynika z niej w żadnym stopniu, że problemy zdrowotne w niej stwierdzone mogą prowadzić bezpośrednio do śmierci ubiegającego się o rentę. W tym stanie rzeczy prawidłowym było wydanie postanowienia dotyczącego sporządzenia opinii przez biegłych lekarzy sądowych odnośnie przyczyn śmierci J. S.. Opinia ta zgodnie z twierdzeniem Sądu I instancji jest jasna, wszechstronna, kompletna i kategoryczna. W pełni prawidłowym było przypisanie jej waloru wiarygodności i oparcie na niej treści orzeczenia. Na marginesie już tylko można dodać, że opinia stwierdzająca przyczynę zgonu jest z przyczyn oczywistych sporządzona bez udziału badanego i nie może to stanowić niekorzystnie o jej przydatności dowodowej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny nie uwzględnił także zarzutu obrazy prawa materialnego w postaci art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, gdyż zgodnie z jego treścią renta rodzinna po zmarłym z przyczyn pozostających bez związku ze służbą wojskową dla jednej osoby uprawnionej wynosi 60% podstawy jej wymiaru. W przyjętym stanie faktycznym Sąd Okręgowy dokonał właściwej subsumcji, która nie budzi wątpliwości Sądu odwoławczego.

Żaden z zarzutów apelacyjnych nie zasłużył na uwzględnienie. Sąd I instancji dokonał właściwej i wnikliwej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, nie dopuścił się uchybień proceduralnych, w szczególności art. 233 § 1 kpc ani naruszeń przepisów prawa materialnego, co w konsekwencji doprowadziło to do oddalenia apelacji ubezpieczonej S. S..

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek